

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ראה - שכרה של הגלות בצידה...

יצא לאור בתאריך:
כ"א אב תשס"ו

פרשה:
ראה

כותרת:
שכרה של הגלות בצידה...

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

ראה - שכרה של הגלות בצידה...

פרשת ראה

שכרה של הגלות בצידה...

פעמים רבות בהיסטוריה, וגם בדור שלנו, כולל בתקופה האחרונה, אנו עדים לתופעה של פליטים שאיבדו את מקום מגוריהם ומקור פרנסתם, אם מפני סופה וסערה שהתרגשה על מקומם או בגלל שגורשו מבתיהם ולפעמים הם נהפכים לפליטים מחמת איום משמעותי על חייהם במקום מגורם ואז הם נאלצים לעזוב את מקומם ולנדוד למקום חדש בלתי מוכר.

אנו, כיהודים, מוטלת עלינו החובה לגלות רגישות יתר לתופעת הפליטים יותר מאשר כל עם אחר. בני ישראל במשך כל הדורות היו פליטים, לא רק מאז חורבן בית ראשון שמאז ישראל נדדו ממקום למקום, אלא עוד קודם לכן, בגלות מצרים, שהיא היתה ההתחלה של כל הגלויות בהיסטוריה היהודית, ואפילו עוד קודם לכן מצאנו שיעקב אבינו ברח מעשו וגלה לחרן, אז נתקלנו לראשונה במושג "גלות".

אולם כשמתבוננים בכל הענין של הגלות אנו מוצאים שהגלות בעצם היטיבה עם בני ישראל, שכן דוקא בגלות הגענו להישגים שלעולם לא הגענו אליהם כשעם ישראל היה בארצו ובמקומו הטבעי.

נתחיל אפוא בגלותו של יעקב אבינו. אנחנו יודעים שאברהם ויצחק גידלו את ילדיהם בארץ ישראל, בבאר שבע, במרכז היהודי, בשכונה טובה עם בית הכנסת לצד המסעדות הכשרות... לעומתם יעקב אבינו בא לחרן בעירום ובחוסר כל ושם הוא הקים את משפחתו. כאן אנו מוצאים תופעה מעניינת: בעוד שלאברהם היה את שמעאל וליצחק היה את עשיו, ששניהם בגיל בר מצוה כבר נטשו את דרך אבותיהם ויצאו לתרבות רעה, הרי שיעקב אבינו הצליח להקים ולגדל דוקא בחרן משפחה

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ"א אב תשס"ו
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

ראה - שכרה של הגלות בצידה...

שלימה לתפארת. הוא ילד בחרן 11 בנים ובת, ואת כולם גידל לתורה ולאמונה בה' ו'מטתו שלימה'.

אצל יעקב אבינו בעצמו אנו מוצאים שהשנים הכי פוריות וטובות שלו היו דוקא כפליט בחוץ לארץ. כשחזר ארצה – מתה עליו רחל ולאחמ"כ ספג את צרת דינה וצרת יוסף וכו', דוקא כשיעקב ירד למצרים אנו רואים ש'ויחי יעקב', שם הוא פרח ואתו עמו כל בני ישראל. שבע עשרה שנה (בגימטריה טוב) שהוא חי במצרים היו שנותיו הטובות.

כשאנו ממשיכים לגולל את ההיסטוריה של עם ישראל, אנו מבחינים שהרבה דברים טובים ניתוספו בגלות. למשל, כל הענין של תפלה; בתקופת בית ראשון ענין התפלה לא היה מקובל בעם ישראל, דוקא לאחר מכן נאמר ש'תפלות כנגד קרבנות תקנום', שמפני חורבן בית המקדש כאשר בטלו קורבנות התמיד בעם ישראל תקנו את התפלה כתחליף. ועל זה נאמר "קלקלתנו זוהי תקנתנו" שדוקא מפני החורבן יצא דבר חיובי.

[בזמן שבית המקדש עמד על מכונו, לא היתה שום פעולה של יצירת קשר עם הקב"ה מצד היהודי היחיד. היתה קבוצה של יהודים בירושלים שנקראו "אנשי מעמד" שתפקידם היה לעמוד בעזרה בשעת הקרבת קרבן ציבור (כמו קרבן תמיד או קרבן מוסף) והם ייצגו את כל עם ישראל, שכן כל העם לא יכול היה לעמוד בעזרה בשעת הקרבת הקרבן, כדרוש. לשם כך התקינו נביאים ראשונים עשרים וארבע משמרות של כהנים לוויים וישראלים, ובכל שבוע היו עובדים במקדש משמר אחד, הכהנים והלוויים בתוך המקדש והישראלים – בעזרה, כשליחי עם ישראל בשעת הקרבת קורבנות הצבור. והקבוצה של עם ישראל שאותה יצג אותו משמר – אומר הרמב"ם – "היו מתכנסים בבתי כנסיות שלהם ומתפללים וקוראים במעשה בראשית", וכל זה היה בזמן המשמר שלהם, שבועיים בשנה, אך בשאר ימות השנה לא היה להם כ"כ

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

ראה - שכרה של הגלות בצידה...

קשר לענין הקורבנות, חוץ ממחצית השקל שתרמו. יוצא אפוא שדוקא אחרי החורבן נוצר ענין התפילה, ולא בצורה שקבוצה אחת מתפללת עבור כולם, אלא כל יחיד ויחיד מישראל, אנשים נשים וטף, יוצר קשר אישי עם הקב"ה].

ובאמת ענין התפילה התחיל כבר בגלות של הגולה הראשון. המדרש אומר (ב"ר פ, א) עה"פ "וישכב במקום ההוא" כאן שכב, אבל כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב, ומה היה אומר, ר' יהושע בן לוי אמר ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים, מאי טעמי שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל – ישראל סבא (יעקב אבינו). ר' שמואל בן נחמן אמר כל ספר תהלים היה אומר, מה טעם – ואתה קדוש יושב תהלות ישראל – ישראל סבא.

מבאר הרבי בלקו"ש ח"כ (שיחה לפ' ויצא עמ' 124) שהשאלה של המדרש היא אינה מה היו מעשיו של יעקב במשך כל היממה ואיך העביר את זמנו, שכן מצינו שיעקב עצמו אמר שהוא עבד את לבן בכל כוחו "ביום אכלני חרב וקרח בלילה, ותדד שנתי מעיני", אלא השאלה היא מה הוא אמר, איזו תפילה התפלל יעקב אבינו כדי להצליח להחזיק מעמד בתור יהודי ולשרוד בכל אותן 22 שנים ששהה בבית לבן. ועל כך באה התשובה שהוא אמר את ספר תהלים, ומוסיף ומבאר החיד"א ש"ט"ו שיר המעלות שאמר דוד ע"ה כנגד ט"ו שנים שחיו האבות יחד" – במשך 15 שנה אברהם יצחק ויעקב חיו ביחד בעוה"ז הגשמי וט"ו מזמורי שיר המעלות שיעקב אבינו אמר נועדו לעורר זכות אבות שינסכו בו כוחות לעבור את קשיי הגלות בבית לבן. נמצאנו למדים שדוקא בגלות התגלה הענין הנפלא של התפילה.

הוספה משמעותית נוספת שנתוספה בזמן הגלות היא מנהג ההפטרה שאנו קוראים ביום השבת. בזמן הרומאים היתה תקופה שהם אסרו על ישראל לקרוא בתורה, דהיינו שאסרו לקרוא את חמשת חומשי התורה. חכמים שחששו שתשכח מצוות קריאת התורה ולכן התקינו את קריאת ההפטרה. הם בחרו מתוך ספרי הנביאים

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ"א אב תשס"ו
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ראה - שכרה של הגלות בצידה...

סיפורים שמקבילים ודומים לפרשיות התורה והתקינו לקרוא בשבת מן הנביאים. לאחר מכן, כשנתבטלה הגזירה, נותרה התקנה הזאת של קריאת ההפטרה שכן ביהדות ידוע ש"מעלין בקודש ולא מורידין", וכיון שהחלו במנהג טוב, שוב אין מפסיקים אותו.

גם בחגים נוצרה הוספה חשובה בזכות הגלות – יום טוב שני של גלויות. כולנו יודעים שבארץ ישראל חוגגים את הימים-טובים רק יום אחד, בניגוד אלינו בחו"ל שכל חג אנו חוגגים שני ימים (אנו בגולה יכולים לרצות את שני הצדדים, בלילה הראשון הולכים להורים שלה ובלילה השני להורים שלו...). מהי אכן הסיבה שאנו חוגגים יומיים בכל חג?

ננסה לבאר זאת במילים פשוטות: בימים ההם לא היה לוח שנה ובכל חודש בית הדין היה מכריז מתי יחול יום ראש חודש. לפי הקביעות הזו היו יודעים מתי יחול חג הפסח שחל בט"ו בחודש. אחרי שעם ישראל גלה מארצו ולא היו, כמובן, אמצעי תקשורת משוכללים, לא ידעו בבבל מתי בדיוק קדשו את הלבנה וקבעו את ראש חודש בארץ ישראל, האם ביום השלושים של החודש שעבר או שמא ביום הראשון של החודש הנוכחי, ולכן חגגו כל חג במשך יומיים ע"מ לצאת מכלל ספק.

(אין חובה לבאר את סיבת יומיים יו"ט – ענין זה קובע ברכה לעצמו).

בזכות זה יש לנו אפוא יום נוסף לחג הפסח שנקרא אחרון של פסח, וכן בשמחת תורה אנו בגולה חוגגים את שמיני עצרת ולאחריו את חג שמחת תורה שהם חגים נפרדים, משא"כ בארץ ישראל שהם יום אחד.

גם בתורה אנו רואים שדווקא 'תלמוד בבלי' שהוא עיקר התלמוד נוצר בגלות. כל היצירה היהודית נוצרה והתפתחה דווקא בגלות שבה צמחו גדולי וחכמי ישראל

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ראה - שכרה של הגלות בצידה...

המפורסמים ביותר בקרב העם היהודי. וזהו טבע העולם שאדם ברגעי לחץ ומצוקה מגלה בתוכו פנימה כוחות חבויים ונסתרים שלא ידע על קיומם. בימים שגרתיים לא העריך מעולם שיהיה מסוגל לעשות את אותם חידושים מופלאים שהוא מצליח לעשות ברגעים קשים. כך גם עם ישראל, בימי הצרות והסבל שעברו עליהם, הם הפיקו את המיטב כפי שאומרים חכמינו ז"ל "אין הזית הזה מוציא את שמנו עד שכותשין אותו".

אולם כיום, כאשר כבר הוצאנו והפקנו את מיטב היכולת שלנו בגלות, הרי שאנו כולנו מצפים ומייחלים למשיח שיבוא ויגאלנו תיכף ומיד ממש.